

NACRX0020VDP
NACRX0020VDP
prvotní identifikátor

Dne: 23. 11. 2015 Naše značka: NA- 3178-6/06-2015 Vyřizuje/tel.: Rajlová/ 974 847 396

Vaše značka:

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Cedar Rapids, Iowa, USA

ÚČEL CESTY:

Účelem této první cesty v rámci nově navázané spolupráce mezi Národním archivem v Praze a National Czech & Slovak Museum & Library (NCSML) v Cedar Rapids v Iowě, byla primárně výpomoc s roztříděním a inventarizací archivních dokumentů a vyhotovením soupisu knižních publikací a následného výběru děl v českém či slovenském jazyce k digitalizaci. Cesta se uskutečnila na žádost americké strany, neboť v NCSML nepracuje odborný archivář či historik, který by uměl psát a číst v českém jazyce.

ÚČASTNÍCI CESTY:

Mgr. Lucie Rajlová, DiS, pracovnice VI. odd. Národního archivu v Praze

ZPRÁVU PODÁVÁ: Mgr. Lucie Rajlová, DiS

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: National Czech & Slovak Museum & Library, Cedar Rapids

TRVÁNÍ CESTY: 1. 10. 2015 – 29. 10. 2015

DATUM VYHOTOVENÍ: 23. listopadu 2015

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu

podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Pracovní cesta se uskutečnila ve dnech od 1. října 2015 do 29. října 2015 na základě pozvání ze strany NCSML, kterému předcházela vzájemná korespondence a návštěva paní ředitelky NCSML Gail Naughton v Národním archivu v Praze. Odlétala jsem z Letiště Václava Havla v Praze v 07:00 hodin dne 1. 10. 2015 a v 17:09 hodin dne 1. 10. 2015 jsem přiletěla na letiště Eastern Iowa v Cedar Rapids.

Služební pobyt byl v původním plánu zaměřen především na vytvoření soupisu českých a slovenských publikací, které se nacházejí v tamní knihovně a depotu, který je s knihovnou propojen. Jedná se o místnost větších rozměrů, kde se soustřeďují nejen knihy, ale také všechny archiválie různé povahy (papírové dokumenty, LP desky, zvukové záznamy atd.). Nutno poznamenat, že se nejedná o běžnou knihovnu. Návštěvníci si mohou nabízené knihy zapůjčit pouze k prezenčnímu studiu.

Z hlediska organizace nebyly se zajištěním mé cesty v Iowě ani z české ani z americké strany žádné problémy. NCSML mi vyšlo zcela vstřícně s termínem pobytu, neboť jsem dva týdny před odletem musela být v České republice kvůli státním závěrečným zkouškám na UK v Praze. Pouze koordinace ubytování byla jedinou záležitostí, kterou je možné americké straně vytknout. Po příletu 1. 10. 2015 na letiště v Cedar Rapids mě vyzvedla kolegyně, u které jsem pobývala prvních 5 dní. Následně jsem 11 dní byla ubytována v jenom velmi útulném apartmánu, který byl v docházkové vzdálenosti na pracoviště. Posléze jsem na 1 noc byla ubytována u kolegy, Leroye Bradwaye a jeho ženy. Čtvrté ubytování na staré hasičské zbrojnici, kde jsem obývala apartmán v horním patře, bylo již mým posledním útočištěm. Opět v docházkové vzdálenosti do NCSML.

V době volna jsem nejvíce času strávila s kolegyní Kassie Jo McLaughlin a jejím manželem. Měla jsem zároveň několik telefonních spojení na ředitele knihovny Dave Muhlena, kdybych cokoliv potřebovala. Všichni ke mně byli velmi pozorní. Zpět do České republiky jsem odlétala z letiště Eastern Iowa v Cedar Rapids v 17:00 hodin dne 28. 10. 2015 a přiletěla na Letiště Václava Havla do Prahy v 17:45 hodin dne 29. 10. 2015.

ČÁST ODBORNÁ:

Ředitel knihovny Dave Muhlena naplánoval náplň mé práce zpočátku tak, že cílem pobytu bylo vytvořit seznam všech knih, které se NCSML nacházejí a následně z něj vytipovat díla vhodná pro digitalizační projekt, jehož zahájení je plánováno na rok 2016. Digitalizovat se mají především knihy, které byly vydané v exilových nakladatelstvích. V knihovně existuje vyhledávací počítačový systém, který je určen pro badatele. Nedokáže vygenerovat například, kolik se nachází duplikátů určitého díla v knihovně, v jakém vydání nebo v jakém stavu knihy jsou. Nutno poznamenat, že po vcelku nedávných povodních obrovských rozměrů, které zasáhly Cedar Rapids, jsou zachráněné knihy již po zásahu restaurátorů z Iowa State University. Přesto stav některých z nich, nevyjímaje archiválie, není zcela uspokojivý a bylo nutné ke každé knize přistupovat individuálně. Za dobu mého měsíčního pobytu jsem zjistila, že mnoho knih dostává knihovna darem, ať již zaslané z České republiky nebo formou daru od krajanů, často i z pozůstalostí. S ohledem na skutečnost, že v době mého příchodu, byl stálým pracovníkem pouze zmíněný Dave Muhlena a na tři dny v týdnu dochází další zaměstnanec Leroy Bradway, jehož hlavní náplň práce je katalogizace publikací, je velmi obtížné, takřka nemožné v jedné osobě stíhat vše potřebné související s chodem knihovny a věnovat se vytváření seznamu či

pořadací archivní činnosti. NCSML je velmi využíváné ze strany badatelů, především při vyhledávání informací týkajících se jejich rodinných předků a výzkumných pracích zaměřených tematicky na krajské organizace. V dalším týdnu mého pobytu nastoupila do ročního pracovního poměru čerstvá absolventka Kassie Jo McLaughlin, jejíž hlavní náplní práce je digitalizace archivních materiálů. Knihovní tým se skládal ze třech zaměstnanců a mě.

Zpočátku bylo nutné seznámit se s americkým pořadacím knihovním systémem. V knihovně jsou publikace tříděné a uspořádané na ploše podle původního i nového systému Anglo – amerického knihovního systému pravidel. Což na mě působilo mírně zmateně, zejména americké knižní číselné značení. Bylo nutné se seznámit s americkými knihovními pravidly. Často se tak stávalo, že k sobě byla přiřazena česká díla, která spolu zcela nesouvisela. To bylo způsobeno zejména tím, že nikdo ze zaměstnanců knihovny neovládá český jazyk a je pro ně v některých případech obtížné knihu správně posoudit a posléze zařadit. V případě potřeby překladu se pracuje nejčastěji s Google překladačem. Knihám jsem se věnovala však pouze zhruba první tři dny a na konci pobytu poslední dva dny. Ředitelem knihovny vyhodnocena situace tak, že by bylo pro NCSML užitečnější, kdybych se nejdříve zaměřila na archivní dokumenty. První týden jsem se věnovala materiálům týkajících se Františka Kúna (Francis Kun, 30. července 1825, Javorník – 6. ledna 1894, Ely, USA), který byl českým evangelicko-reformovaným duchovním a v roce 1852 odešel do USA a kázal ve státě Iowa. Byl rovněž profesorem klasických literatur na Western College a od roku 1874 vydával měsíčník Hlas pravdy. V NCSML se nachází mimo jiných materiálů týkajících se Františka Kúna také několik česky psaných Postill, které bylo nutné přečíst a ve stručnosti je anglicky popsat.

Následující a nejdéle trvající náplní práce se stalo zpracování materiálů s označením Legion Arts Box, které se týkaly organizace *Czech-Slovak Protective Society (C.S.P.S.)*. Organizace *C.S.P.S.* sloužila a podporovala české a slovenské přistěhovalce do USA a *Czechoslovak Society of America*. Jednalo se o 23 archivních krabic větších rozměrů, kde se v neuspořádaném systému nacházely archiválie různé povahy (účetní dokumenty, oficiální a soukromá korespondence, knihy jednotlivých bratrských a sesterských krajských Řádů a Sborů (např. Prokop Veliký, Karel Masaryk, Karel IV., Žofie Podlipská, Anna Náprstková aj.), seznamy členů a mnohé další). Ve více než polovině krabic se nacházely archiválie ve znečištěném stavu a k manipulaci s nimi bylo potřeba nejenom užití rukavic, ale v některých případech i roušky. Mým úkolem bylo jejich roztřídění, uspořádání a sepsání prozatímního soupisu. Do mého pobytu bylo naposledy s dokumenty pracováno v roce 2012 a dosud k nim vytvořen seznam a přesný obsah nebyl ani zaměstnancům knihovny znám. Výstupem je vypracování seznamu k Legion Arts Box o rozsahu 17 stran.

Po celou dobu pobytu jsem také participovala na mnoha různých činnostech týkajících se běžného chodu NCSML, jakými byly např. každodenní ranní porady či večerní muzejní akce. Část dne jsem vždy zároveň strávila tím, že jsem pomáhala s česko-anglickými či anglicko-českými překlady, případně vysvětlovala reálie z české historie, jejichž znalost byla klíčovou pro správné pochopení a zařazení archiválií do kontextu historických událostí. Nejvíce mě zaujaly materiály související s Dětskou ozdravovnou Coe College Camp v Černovicích u Tábora, na kterých jsem pracovala s kolegyní Kassie Jo McLaughlin. Nacházely se zde například novinového výstřížky či osobní karty dětí v ozdravovně s jejich fotografiemi, jež byly psány v českém jazyce. Překládala jsem zejména příběhy dětí. Z vlastní iniciativy a po zhodnocení rozsahu potřebné práce jsem do NCSML docházela také o sobotách.

Domnívám se, že služební cesta byla maximálně využita a velmi přínosná pro obě instituce. Z hlediska Národního archivu se jedná o navázání bližších kontaktů s krajanskou komunitou a probádané archiválie jsou významným zdrojem informací o krajanské komunitě v Cedar Rapids. Pro National Czech & Slovak Museum & Library se jednalo o významnou pomoc při pořádání archiválií. Osobně si cením zejména poznání fungování zahraniční knihovny a archivu a získání mnoha nových a velmi zajímavých informací o krajanech v Cedar Rapids. Ráda bych v této slibné spolupráci nadále pokračovala i v budoucnosti.

V Praze, 23. listopadu 2015

Mgr. Lucie Rajlová, DiS